

SEBASTIÀ BENNASAR
**TERRA
ASPRIYA**

(UN WESTERN)

75 cl.

14% VOL.

PREMI DE NOVEL·LA CURTA
CELLER DE LLETRES

COLLITA
2018

SANT SADURNÍ D'ANOIA

Sebastià Bennasar

Terra aspriva
(UN WESTERN)

IV Premi de Novel·la Curta CELLER DE LLETRES 2018

Editorial
Meteorα

Terra aspriva (UN WESTERN)
IV Premi de Novel·la Curta CELLER DE LLETRES 2018
© Sebastià Bennasar i Llobera, 2019

Reservats tots els drets d'edició per
© Editorial Meteora SL
Gran Via de les Corts Catalanes, 794, ent. 1a
08013 Barcelona
Tel. 93 265 56 54
www.editorialmeteora.cat
contacte@editorialmeteora.com

Primera edició: abril de 2019

ISBN: 978-84-948342-8-8
Dip. Leg.: B.6901-2019

Disseny de la coberta: Eduard Serra
Fotografia de la coberta: © ASK Images / Alamy

Imprès a Liberdúplex, Sant Llorenç d'Hortons

El IV Premi de Novel·la Curta CELLER DE LLETRES 2018 ha estat convocat
per la Biblioteca Municipal Ramon Bosch de Noya
i per l'Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia

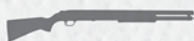
AJUNTAMENT DE
SANT SADURNÍ D'ANOIA

SENSE L'AUTORITZACIÓ ESCRITA DE L'EDITOR, QUEDA RIGOROSAMENT PROHIBIDA, SOTA LES SANCIONS ESTABLERTES PER LA LLEI, LA REPRODUCCIÓ TOTAL O PARCIAL D'AQUESTA OBRA A TRAVÉS DE QUALESVOL PROCEDIMENT MECÀNIC O ELECTRÒNIC, INCLOENT-HI LA REPROGRAFIA, LA DIFUSIÓ PER XARXES TELEMÀTIQUES I LA DISTRIBUCIÓ D'EXEMPLARS D'AQUESTA EDICIÓ MITJANÇANT LLOGUER O PRÉSTEC PÚBLICS.

SEBASTIÀ BENNASAR
**TERRA
ASPRIVA**

(UN WESTERN)

75 cl.

14% VOL.

PREMI DE NOVEL·LA CURTA
CELLER DE LLETRES

COLLITA
2018

SANT SADURNÍ D'ANOIA

Per a en Jaume, que estima el vi
i em va fer descobrir *Dos días de setiembre*.

El vi és la cosa més civilitzada del món.

ERNEST HEMINGWAY

Primera part. Aires de verema

Feia uns quants dies que el cotxe fallava en els moments més inesperats. I inoportuns. Tenia vint-i-cinc anys, però gairebé no feia res més que el trajecte des de casa fins a la vinya, uns deu quilòmetres entre anar i tornar. Res massa matador per a un vehicle que es vantava de tenir un motor Renault que en el seu moment havia estat revolucionari a Europa, o això deia la publicitat del cotxe quan ell el va comprar. És veritat que els darrers dos quilòmetres i mig —o els primers, si el trajecte era el de tornada a casa— eren per un camí rural ple de sots, però el cotxe no es queixava de les suspensions, o dels coixinets, sinó que no arrencava, i allò era una desgràcia majúscula, i més en aquelles hores. Eren les cinc del matí i havia d'aprofitar d'arribar al tros ben a primera hora. Era el primer dia de verema i no podia començar pitjor que amb el cotxe putejant-lo.

Hi va haver d'anar en bicicleta, com havia fet sempre quan era jove. Ja miraria el cotxe a la fresca del garatge en tornar. Segurament devia ser quelcom que podria arreglar amb una mica de temps i de

paciència, dues coses que ara mateix no existien en el seu diccionari. Avui seria un dia dur, havia plogut fins feia dos dies, una aigua darrera que era ben bona per al raïm, però que complicaria la tasca de recollida pel fang que podria trobar. Millor allò que no pas haver de patir la sequera, com cada any. La collita seria bona i enguany hi hauria un vi bo, potser el millor dels darrers deu anys. Poc, però bo.

Va passar una mica de por a la rotonda nova abans de la desviació de cap al camí tantes vegades transitat. Normalment allà els cotxes hi entraven molt ràpid i ell anava amb la bicicleta que ginyolava i encara era fosc, però es va consolar pensant que potser no trobaria ningú en aquelles hores. I no es va equivocar. La gent encara dormia, el primer torn de la fàbrica i de la vinya gran no començava fins una hora més tard. I els que treballaven a la nit encara no havien sortit. Llavors hi havia els que no treballaven, que aprofitaven els darrers dies de vacances abans del començament de l'escola. Ell sabia que fins a l'endemà de la Diada tot el país anava al ralenti. Menys els pagesos, especialment si tenien raïm. El que li sabia greu de la Diada era que es commemorava una derrota i, per a ell, allò era de mal pair. Sempre havia explicat a la dona que aquella era la clau que ens feia ser un país tristoi.

La troba a faltar, la dona. Aquesta serà la segona verema sense ella. Un mal lleig se la va emportar un dia de pluja del mes de febrer. Quan la van obrir per mirar el què, s'havia escampat tant que el metge només li va donar morfina i la va tornar cap a casa. Ella no volia morir a l'hospital i volia tornar a Sòria un altre cop. Feia més de deu anys que no hi anaven, des que al poble ja no hi tenien casa. En morir-se la darrera de les seves germanes, va semblar que tot el que tingués a veure amb aquella terra de feines dures als fills els fes nosa, i es varen malvendre la casa en menys d'una setmana. Li ho varen dir, ho varen comunicar, perquè tots n'estaven molt de la tieta, però ella feia molts d'anys que no vivia al poble i havien de tirar pel dret. No aguantarien una casa perquè ella hi pogués anar quinze dies a l'estiu, i manco si en podien treure alguna cosa. Tots

tres vivien a ciutat i amb els quatre quartos que varen treure de la casa van alleugerir una mica les seves pròpies hipoteques. I encara sort. Si hagués estat ara, no els n'haurien donat res.

Varen fer el viatge en cotxe, amb la total llibertat de poder anar parant on volien. Dos dies després de la tornada, d'aquells quinze dies darrers de felicitat aconseguits gràcies a les dosis diàries de l'opiaci i a la il·lusió de tornar a veure la terra, ella es va morir. A casa, amb ell, com Déu manava, i no en un fred llit d'hospital. Ara, damunt la bicicleta, pensa que al seu voltant el que més hi ha són absències. Enguany veremarà sol. Amb vuitanta anys. Els amics, o són morts o estan tan fotuts que valdria més que fossin morts.

Els temps en què a casa feien setze mil litres de vi fa molta estona que han passat. Ara amb prou feines en fa un milenar. Vuitcents si la collita és extraordinària, com sembla que passarà enguany. Se'n queda sempre cent ampolles per a ell per passar l'any i en ven la resta als amics. Un altre complement a la pensió, que sempre guarda gairebé íntegra al banc. Com que també té una mica d'hort i uns quants arbres fruiters, sempre va tenint quelcom a vendre. Aquí és on més ha trobat a faltar la dona, perquè a ell això de vendre li fa bastanta mandra. No suporta la majoria de les seves clientes, però potser perquè no suporta la majoria de gent que l'envolta, i sobretot no té gens de traça en l'art de la venda: desconeix els mecanismes del regateig, les subtileses de la seva dona, que era qui s'encarregava de muntar la parada. Ell també se'n surt, però d'una altra manera. Qui vulgui comprar, que pagui el preu que marca o que marxi. Ell només arregla una mica el preu del vi si algú en compra més de cinquanta litres. Però tot aquell menudeig el posa nerviós. Prefereix, de llarg, entendre's amb els arbres i amb els animals que amb les persones. Els arbres són molt més nobles, on vas a parar. I més si són fruiters.

Arriba a la vinya i el primer que fa és fer foc a terra a la bar-raca. Hi fa fresca a dins. Tot i això, ell té calor, potser perquè ha fet el camí amb la bicicleta rovellada i això es nota. Hi té una gelera petita que funciona amb una placa fotovoltaica que va trobar en un

desballestament i que va col·locar fa una vintena d'anys. Genera prou energia per mantenir la nevera i per tenir una bombeta a dins per si arriba massa d'hora o marxa massa tard. El foc li permetrà fer-se alguna cosa d'aquí a tres hores, quan tingui gana i hi hagi encara una bona feina per fer.

El tros està estructurat en vuit bancals. En el de més amunt hi ha la barraca i els arbres fruiters: tres presseguers, un cirerer, una perera, una pomera, una llimonera. Des d'allí i fins a la part més baixa, la vinya. En un racó del segon i del tercer bancal hi ha l'hort. Al segon bancal també hi té un porxo per posar el cotxe i l'espai on premsa el vi amb els peus, com s'ha fet tota la vida. Al quart bancal hi té una bassa on caben tres mil litres d'aigua, i al sisè una altra on en caben cinc mil. A la vora de la barraca hi té el motor que alimenta el sistema de mànegues que permet regar, si cal. Aquestes dues basses s'omplen per inundació quan plou, però a més a més, fora de la vinya, a baix al bosc, hi ha un barranc per on passa molta aigua quan plou, i on també es fa una bassa on s'acumula molt de líquid que ell puja fins als seus dipòsits quan cal. Tot i això, a l'estiu de ple, regar continua sent un problema.

Baixa fins al torrent que encara du quatre dits ben bons d'aigua i s'atansa fins a la bassa. Allà a la vora hi té una pala i es dedica a fer-la més fonda durant una estona. És a l'ombra i la feina es fa menys feixuga. Ara ja té quasi un metre vuitanta de fondària a tot arreu, uns deu metres de llarg per sis d'ample. Una bona reserva. Puja cansat de cap a la vinya. Quan acabi la jornada, pensa, si no està rebenat del tot, potser s'hi fotrà en remull. Aigua gelada per refer el cos. Però llavors recorda que ha vingut en bici i que el millor serà dutxar-se en arribar a casa, perquè des de la vinya fins a casa, a migdia, tornarà a fer una bona suada. Puta pana del cotxe. Espera que no sigui res, perquè res li faria més peresa que haver de canviar de cotxe. I no és pels diners, sinó per la incomoditat.

Comença a veremar el primer bancal. El raïm està perfecte i ell vincla l'esquena per anar tallant els gotims un per un amb les tisores

de podar. La feina és dura i malgrat el barret de palla i la samarreta fina, es deixa sentir la calor. Sort de la darrera pluja, perquè ha fet un final d'agost brutal. Enguany la calor ha començat abans d'hora, creu, perquè a mitjan juny ja varen haver de prohibir als nens que sortissin al pati de l'escola, que s'haurien fosos allà mateix com la mantega. Maleeix per a si mateix el canvi climàtic. Quan era jove, per la mare de Déu d'agost fotia una barrumbada i l'estiu s'acabava o com a mínim anava a la baixa. Fins i tot feia aquella gota freda que ho espatllava tot amb uns aiguats de cal Déu. Ara l'estiu s'allarga ben bé fins a Tot Sants i de fred no en fa gaire. Una setmana o dues, i de cada vegada fot les nevades més tard, a la primavera. Ben bé que el temps s'ha tornat boig, diu. Va posant el raïm que agafa en un cove que, en ser ple, aboca a les portadores i llavors s'adona que potser val més que només les ompli fins a la meitat, que enguany està sol i que els putes vuitanta anys de cada vegada es noten més.

Al final ha de fer fins a cinc viatges al cup, per al premsat, però aconsegueix liquidar el bancal en tres hores. Llavors puja fins a la barraca i s'hi torra el pa, una botifarra i un tros de sobrassada que li ha dut de Mallorca el fill del veí, que viu allà i que sempre li ha tingut aquestes atencions: portar-li un parell de sobrassades de les bones quan torna per fer vacances. A ell li encanten aquestes sobrassades d'estiu, culanes en diuen, amples i deixades arribar al punt perfecte durant vuit o nou mesos. És clar que per compensar ell sempre ha cuidat les pruneres del pare i han menjat unes prunes extraordinàries, així que cada any rep el regal sense cap mena de recança, com si fos el pagament de la tasca amb la prunera, que si no fos per ell ja faria anys que serien mortes i ara, mira, són les prunes més envejades de tot el poble.

Li agrada molt la sobrassada, la va provar per primera vegada cinquanta-cinc anys enrere, en el viatge de nuvis, i des de llavors n'és un enamorat, però sap que fer-ne aquí seria malaguanyada, cada terra té els seus embotits en funció del clima. Per això gaudeix tant d'aquella sobrassada, la que avui ha encetat i que ara ja col·loca

damunt del pa. La botifarra triga una mica més a estar cuïta. La menja amb el pa amb tomàquet, on ha fregat un all. Sempre diu que ell està sa perquè menja un all cru al dia i que aquest jovent està podrit per dins perquè no paren de menjar merda. I potser és veritat, però els anys no passen de bades i veremar amb vuitanta es fa feixuc com una mala cosa. Potser per a l'any que ve llogarà algú que li doni un cop de mà, però al poble tothom ha venut mans i esquesnes a les grans productores, que fan milions d'ampolles cada any, o si no, tothom té el seu trosset i per tant està ocupat també veremant. No serà fàcil trobar ajuda.

En acabar de berenar s'acostarà fins a l'hort. Ja n'hi ha hagut prou de verema per avui. Li queden cinc bancals que haurà de fer els propers tres dies. Ara collirà uns quants tomàquets, pebrots i unes albergínies. Mentre s'hi atansa, veu un home sol, també, a la vinya veïna.

—Nasi, bon dia, com va això, noi?

—Bé, tinc tanta feina que no sé per on girar-me. I tu, has començat a veremar?

—Només el bancal de baix. Demà vindré més d'hora, aviam si en faig dos. Però avui se m'ha fotut el cotxe i he hagut de venir amb bicicleta.

—Colló, no fotis, què li ha passat?

—Doncs mira, que es fot vell, com nosaltres. No ho sé, ara quan arribi ho miraré, que allà al garatge hi fa fresca.

—Molt bé, Baltasar, jo segurament començaré demà passat, que tindrè colla. Si vols et donarem un cop de mà.

—No, Nasi, mil gràcies, ja en tengu prou amb la vostra vinya.

—Com vulguis. Nosaltres en un dia ens ho acabarem i si em sobra colla i encara no has acabat, te'n passo.

Deixa el veí, que es perd pels seus bancals, i arriba fins a l'hort. Agafa uns quatre quilos de tomàquet, sis pebrots i una dotzena d'albergínies. Ho posarà a la paradeta amb els préssecs i les prunes i, si no ho ven, ho pujarà dalt i en farà conserves. Escalivada, salsa de

tomàquet, confitura. De vegades també ho ven perquè creu que a la gent li fot molta mandra haver de fer-ho a casa, i ell encara hi guanya més amb els potets envasats que no pas amb el producte fresc. El que li sap greu, en definitiva, és que es perdi el menjar. I encara més si és el seu, que li ha costat una feinada deixar a punt de consumir. Ho col·loca tot en el caixó de darrere de la bicicleta i de cap a casa falta gent. Demà serà un altre dia.

• •

El despertador ha sonat a les sis del matí i en Marc encara ha hagut de despertar el pare, que està rebentat de la duresa del dia d'ahir. És el segon jorn de verema, que sempre és el pitjor. Si el superen, llavors tot és costa avall. El primer és molt dur, però s'hi arriba amb el cos fresc, les energies renovades, el record del cansament dels altres anys potser esvaït pel pas del temps. Però quan s'ha de començar el segon dia, el cos es desperta amb fiblades de dolor a tot arreu, les mans balbes, l'esquena que és una caixa de sons farcida de cruixits a tot arreu. La temptació de deixar-ho córrer és terrible i un vint per cent dels jornalers abandonen el lloc de feina. Normalment són els estudiants, els fills del poble que volien provar de treballar una mica per tenir quatre duros per passar l'hivern. Carn fresca. Morralla. A les finques grans ja ho saben, cada any passa la mateixa cosa, n'hi ha que són molt valents abans de començar a aplegar raïm i que, dues hores després, ja haurien marxat a casa. No ho fan perquè volen evitar-se la humiliació, la vergonya de plegar a mitja jornada davant dels ulls de tothom. Són els que l'endemà no hi

tornen i inventen que han trobat una altra feina millor pagada i més descansada. Són pocs els que ho entomen amb dignitat reconeixent que la verema no està feta per a ells. Com que les empreses ho saben, paguen per dies i en negre.

En Marc i el seu pare tenen sort, que són del poble, i es lloquen cada dia per deu hores a sis euros i mig cada una. Si no fossin d'aquí, el preu davallaria fins als cinc euros. A en Marc li sap greu que les coses siguin així, però aquest és l'únic aspecte en què la sort l'afavoreix. Desperta el pare i prepara l'esmorzar per als dos: un bon plat d'arròs a la cubana amb ous ferrats. Va tenir la prevenció de bullir l'arròs a la nit, abans d'anar a dormir i ara tot just ha de rematar el plat. Energia suficient per poder aguantar la jornada. També ha preparat els entrepans per al berenar de mig matí. El dinar el posen els amos.

En Marc ha hagut de tornar al poble amb la cua entre les cames. Té vint-i-set anys, una carrera de doble titulació en periodisme i ciències polítiques i un màster, i quatre anys d'experiència professional, tot i que només dos han estat remunerats, el primer amb contracte i el segon com a freelance. No hi havia puta manera de trobar feina a Barcelona, recorda, i els deutes se'l mengen. Les coses estan tan fotudes i la crisi de l'habitatge és tan brutal que fins i tot ha arribat a pagar gairebé quatre-cents euros per una habitació. Reuneix quatre-cents euros fent periodisme i ja en parlarem. Amb una mica més podria tenir un pis per a ell sol, al poble. I fins i tot pel mateix preu, si va a algun dels pobles del voltant, que no són capital de comarca. Sent el pare al pis de dalt, ja pixa, pensa, aviat estarà llest per partir. El problema era que ja feia tres anys que havia perdut la feina fixa aquell home que ara baixa i saluda.

—Bon dia, fill, gràcies per l'esmorzar.

—I ara.

El pare havia estat treballant fins als cinquanta a la recepció d'un hotel a Tarragona. Però l'havia comprat una multinacional que el primer que va fer va ser fotre fora la meitat de la plantilla. Sobretot

els veterans nacionals. Només va cobrir el vint per cent dels llocs de feina que s'havia carregat i cap amb un contracte fix. Per a ells era la millor manera de mantenir el personal viu i amb ganes de fer feina, sense repenjar-se en res, sempre amb la incertesa que et poden fer fora en qualsevol moment perquè, acomiadar-te, no li suposa res a l'empresa, basta que no et prorroguin el contracte i prou.

En aquests tres anys el pare ha buscat feina desesperadament, sobretot després que l'any passat s'acabés la prestació. Per sort han pogut malvendre l'apartament arran de mar que havien comprat a Altafulla cinc anys enrere, quan semblava que les coses anaven molt bé. Així es complia un somni, el de la segona residència a la costa. Hi havia invertit tots els estalvis, cada una de les propines guanyades al llarg del temps i una bona part del que guanyava la mare cosint per a diferents dones del poble. Sort en varen tenir del rus, que va venir i els va donar setanta mil euros per l'habitatge i quinze mil més en negre. Just la meitat del que n'havien pagat, però prou per poder convertir els diners que faltaven de la hipoteca en quelcom pagable i salvar la primera residència, que havien posat com aval per aconseguir aquell caprici vora mar que haurien pogut mantenir perfectament si a aquell home no l'haguessin fet un desgraciat que ara s'alçava de matí per anar a veremar, la primera entrada de diners que tindria en anys, deu dies garantits de verema si és que els aguantava. Llavors potser encara quedarien alguns dies extra de feina amb intensius també a la nit, que es pagaven dos euros més cars i que tothom esperava amb delectació. De moment garantien 650 euros cadascun, que serien un complement fantàstic als quatre xavos que treia la dona cosint i a la renda mínima que havia aconseguit ell, i que se n'anaven íntegrament a pagar el que restava d'hipoteca: els quedaven deu anys pagant 400 euros cada mes. En un tres i no res havien conegut què era ser pobres. Havien sospesat la possibilitat de no pagar, però fer-ho suposava potser perdre la casa principal i anar-se'n tots al carrer.

—Saps el que més em rebenta de tot això, fill?

—El què?

—Que aquesta feina la feia quan tenia vint anys per poder tenir quatre calerons a la butxaca. En un estiu, amb els tomàquets i la verema en vaig tenir prou per comprar-me el primer cotxe. De segona mà, per descomptat, però al comptat i amb només la feina d'un estiu. T'imagines? I ara la vinya és plena de gent com jo, desesperats perquè mai no trobarem una altra feina, i de gent com vosaltres, desesperats perquè mai no treballareu de res vinculat amb el que heu estudiat.

—Bé, pare, no et facis mala sang. Sort en tenim de ser d'aquí i de tenir això de moment. Ara veurem si el Quimet t'arregla que puguis anar a les olives el mes que ve, i aviam si surt alguna cosa més.

—Sí, fill, sort en tenim de la mare i dels quatre pedaços que van sortint per fer, i de la pasta i de l'arròs, que sempre són barats.

—Sí. Va, menja que fotrem tard.

En Marc puja per anar al lavabo. Es renta les dents i mentre es mira la cara pensa, la puta mala sort que he tingut, i que la pasta i l'arròs per omplir els forats fa ja massa temps que duren... La seva mala sort i la dels milenars de periodistes que es graduen cada any i que estan abocats a ser carn de canó de qualsevol que vulgui explotar-los. Pensa en els pares i en els deu anys que encara falten per acabar de liquidar la hipoteca. Voldria ajudar-los, però no sap com, més enllà de pensar on pugui i del que pugui. De moment ha trobat la verema. I les nits de divendres al pub servint copes, però només fins al 15 de setembre, quan torni de vacances el titular. Una altra manera de guanyar cinquanta euros per nit. Ara espera que algun dels currículums que ha llançat, fins i tot a les grans empreses del poble, acabin fructificant. O guanyar algun petit premi literari, perquè en Marc també escriu i, en el fons, el que voldria és ser escriptor, i la veritat és que no ho fa gens malament, però s'ha de tenir una mica de calma i constància, i ara mateix té massa problemes al cap per poder centrar-se en res. Necessita diners així, com sigui, vet

aquí el que li ronda pel cap. Fins ara ha aconseguit guanyar sis petits premis diferents amb els seus relats i està en tractes per publicar una novel·la curta amb una editorial independent, però sap perfectament què li dirà sa mare quan li ho expliqui: «Noi, tot això està molt bé, però busca't també una feina de veritat perquè amb això no es menja». I ell no sabrà què replicar perquè la mare té raó, amb això no es menja, per això és al poble, servint gintònics divendres al vespre als amics que encara poden pagar-los i llogant el cos per a la verema per 65 euros diaris i el dinar, amb l'esperança de poder aplegar prou sous per poder aguantar una temporada a casa, impregnant-se de l'aroma del fracàs.

• •

La Margarida i el petit Francesc han arribat al poble tard, negra nit. El nen s'havia adormit a la cadireta del cotxe i ella ha hagut de felicitar-se una vegada i una altra per haver tingut la valentia de partir. Finalment. Ara ja no només estava en joc la seva vida, també hi havia la del nen. Deuen ser incomptables els cops i els blaus arreu del cos que li ho recorden o les marques, ja fixes, d'altres pallisses marcades a la carn i al cervell. Les pitjors són aquestes, les que converteixen el terror en quelcom esperable, fins i tot rutinari. Condueix a poc a poc de cap a la vinya, no vol fer malbé el cotxe amb algun sot que no vegi i arriscar-se encara més que tot surti malament. Per sort recorda el camí d'altres vegades, de quan eren una família feliç. Encara hi havia els pares. I la tieta. I ella encara no havia entrat a l'infern, ni tan sols no sabia que podia existir aquí, a la Terra.

De nit, el camí que du a la vinya és més confús, als trencalls no es veuen tan clares les referències habituals. A més, a la fosca només hi ha vingut una vegada, un dia que feren un sopar a la fresca per veure les estrelles. Mai més no n'ha tornat a veure tantes i tan boniques, i això que sempre les ha tingut a l'abast, només havia

d'allunyar-se del poble i de la contaminació que suposen els fanals. Era ben fàcil, però no ho feia mai, excepte aquella nit en què potser tenia dotze o tretze anys i li varen voler ensenyar les Llàgrimes de Sant Llorenç. Era agost, doncs, i feia calor, i encara faltaven molts i molts anys per saber que allò eren els Perseids.

Recorda que va ser la primera vegada que li van deixar tastar un ditet de vi del que feia el tiet, i que no li va agradar. El va notar massa fort, aspre, amb un gust de fruita i de terra que trigaria anys a saber apreciar en la seva justa mesura. Ara s'havia fet gran. La Margarida havia estat com un regal inesperat per a tota la família. La mare la va tenir amb quaranta-quatre anys, quan tots pensaven que estava seca, eixorca. I, ves per on, aquell úter que va obrar un miracle de vida vint anys després de casada va ser el mateix que la va dur a la tomba vint anys després de tenir-la. Perdre una mare als vint anys, quan encara no sabia res de la vida, hauria d'estar del tot prohibit. I també perdre el pare cinc anys després, sense que hagués pogut veure el seu net i sabent que, a aquell home bo, li havia quedat la recança d'haver fet les coses malament, de no haver-la sabut motivar prou perquè acabés els estudis, de no haver-li sabut fer veure que aquell noi no li convenia, que ella valia molt més.

No plora perquè no vol fer soroll i despertar el petit. Va fendint el camí amb la llum escassa dels fars. Hi ha una òliba en un ametller vell que fa les ametlles amargues perquè fa massa temps que ningú no el cuida. La vida és això: anar avançant de cap a l'amargor final. Li queden dos revolts i a la fi arriba a la vinya del tiet, vuit bancals, una barraca i un cobert per deixar-hi els cotxes. Hi aparca el seu. Li sap greu, el menut Francesc haurà de caminar fins a la barraca, no el pot dur a coll. Pesa massa i encara li fibla el darrer cop de puny a les costelles, li costa respirar.

—Mama, què és aquesta caseta tan bonica?

—T'agrada? És del tiet, d'un tiet meu. Ens hi quedarem uns quants dies. No és molt còmoda, però serà com una aventura, com anar de colònies.

—Hi estarem bé, oi, mama? Tinc molta son...

—Sí, vida, ara dormirem tots dos la mar de bé, no pateixis.

La Margarida sap que el pany de la barraca s'obre amb una clau amagada a la vora d'una pica per rentar els plats que hi ha fora. O com a mínim confia que sigui així. Si no, hauran de passar la nit al cotxe i sempre estaran més incòmodes. La troba amb la llanterna del mòbil i obre. La barraca està neta i ben endreçada, com sempre. El tiet s'estima massa aquell tros de terra i aquella caseta per deixar-hi res pel mig. Hi entren. Hi ha un petit sofà vell on col·loca el nen dins el sac de dormir. A la nit sempre refresca al mig del camp i no vol que en Francesc es constipi. Ella s'asseu en un vell balancí, només un moment. No fa gens de fred, així que decideix que no farà foc, poden passar amb els sacs i, a més a més, està molt cansada. I com que a la cabana li ha tocat el sol tot el sant dia i el tiet hi ha fet l'esmorzar amb el foc a terra del matí, la temperatura és molt agradable. S'asseu, tanca els ulls, agafa de la mà el seu fill i al cap d'una estona ja estan dormint tots dos, cansats, rebentats d'una fugida que haurien d'haver emprès fa molta estona.

La Margarida es desperta encarcerada. Mira el rellotge. Són les sis del matí. El seu tiet deu ser a punt d'arribar i ella encara no ha pensat què li dirà ni com li ho dirà. Està segura que ell l'adora, això, ho té clar. I té vuitanta anys, res a perdre i una escopeta de caçar senglars penjada a casa. Haurà d'anar amb molta cura perquè no vol fer mal ni complicar la vida a ningú. És el moment de fer-se gran, d'assumir els errors i d'intentar arreglar-los. Per començar, avui podrà donar un cop de mà a la verema. Segur que l'oncle li ho agrairà i que en Francesc estarà encantat de poder fer alguna cosa de profit. Sent l'olor de la terra, només una mica humida per la rosada, i sap que ha vingut al lloc correcte, l'únic on ell mai no anirà a buscar-la. Perquè no sap que existeix.

• •